

دانشگاه تهران، دانشکده علوم اجتماعی، گروه مردم‌شناسی

مردم‌شناسی سیاسی

دکتر احمد نادری

سرفصل و منابع درس:

✓ بخش اول: مقدمه، کلیات (۲ جلسه)

- تعریف انسان‌شناسی سیاسی؟
- سیاست و امر سیاسی
- مفاهیم کلیدی در انسان‌شناسی سیاسی (قدرت، هژمونی، ...)

منابع بخش اول:

- انسان‌شناسی سیاسی، کلود ریویر، ترجمه ناصر فکوهی، نشر نی (ص ۱۱ - ۶۰)
- هانری فاورو، شارل؛ انسان‌شناسی سیاسی خاستگاه‌ها، مفاهیم، آثار و اندیشمندان، علی‌رضا خدای، تهران، فصل نو، ۱۳۸۶.

✓ بخش دوم: پارادایم‌ها (۱ جلسه)

- تعریف پارادایم، تامس کوهن
- انسان‌شناسی سیاسی به عنوان حوزه‌ای پارادایمی
- پارادایم‌های انسان‌شناسی سیاسی (پارادایم کارکردگرایی، پارادایم تکوینی...)

✓ بخش سوم: تاریخ انسان‌شناسی (۲ جلسه)

- انسان‌شناسی سیاسی در قرن نوزدهم (هنری سامنر، هنری مورگان و ...)
- انسان‌شناسی سیاسی در قرن بیستم تا دهه ۱۹۴۰ (رابرت لوی)

- انسان‌شناسی سیاسی از دهه ۱۹۴۰ تا ۱۹۶۰ (فورتس، پریچارد، گلاکمن، ..)
- انسان‌شناسی سیاسی از دهه ۱۹۶۰ به بعد (ترنر، سوارتر، بالاندیه ..)

منابع بخش دوم و سوم:

- انسان‌شناسی سیاسی، کلود ریویر، ترجمه ناصر فکوهی، نشر نی (ص ۶۰-۹۰)
- هانری فاورو، شارل؛ انسان‌شناسی سیاسی خاستگاه‌ها، مفاهیم، آثار و اندیشمندان، علی‌رضا خدای، تهران، فصل نو، ۱۳۸۶.
- انسان‌شناسی سیاسی، بالاندیه، ژرژ، ترجمه فاطمه گیوه چیان، نشر آران.
- دیدگاه‌های انسان‌شناسی سیاسی. بریتون، کرین کالبدشکافی چهار انقلاب. ترجمه محسن ثلاثی. نشر نو.
- جامعه کهن، لوئیس هنری مورگان، ترجمه محسن ثلاثی، انتشارات مؤسسه مطالعات و تحقیقات فرهنگی، ۱۳۷۱.

✓ بخش چهارم: انواع نظام‌های سیاسی پیشاصنعتی (4 جلسه)

- نظام‌های سیاسی غیر متمرکز
- دسته‌ها (bands)
- قبایل (tribes)
- رئیس‌سالاری‌ها (chiefdoms)
- دولت (the state)
- امپراطوری‌ها (empires)

منابع بخش چهارم:

- انسان‌شناسی سیاسی، کلود ریویر، ترجمه ناصر فکوهی، نشر نی (ص ۹۰-۱۲۰)
- انسان‌شناسی سیاسی، بالاندیه، ژرژ، ترجمه فاطمه گیوه چیان، نشر آران.

✓ بخش پنجم: مقولات جدید در انسان‌شناسی سیاسی (4 جلسه)

- قومیت

- ملی گرای
- جهانی شدن
- نئولیبرالیسم
- استعمار

منابع بخش پنجم:

- قوم‌شناسی سیاسی، رولان برتون، ترجمه ناصر فکوهی، نشر نی (ص ۲۲۵-۲۶۵)
- جماعت‌های تصویری، بندیکت اندرسون، ترجمه محمد محمدی، نشر رخداد نو، ۱۳۹۳.
- احمد نادری و محسن منجی. "نکبت. فلسطین، ۱۹۴۸ و دعاوی حافظه." تهران: پژوهشگاه فرهنگ، هنر و ارتباطات وزارت فرهنگ و ارشاد اسلامی، ۱۳۹۷.

دو منبع زیر نیز با توجه به ساختار منسجم و مباحث جزو منابع مناسب برای این درس هستند:

- Ted Lewellen, Political Anthropology: An Introduction. London: Praeger Publishers, 2003.
- Donald V. Kurtz, Political Anthropology: power and paradigms, Westview Press, 2001.

دانشجویان به عنوان تکالیف کلاسی می‌توانند در گروه‌های ۳ تا ۴ نفره در موضوعات زیر پژوهش و در کلاس ارائه دهند:

- **انسان‌شناسان برجسته سیاسی:** اوانس پریچارد (E. E. Evans-Pritchard)، میچ فورتنس (Meyer Fortes)، پیر کلاستر (Pierre Clastres) ژرژ بالاندیه (Georges Balandier)، صبا محمود (Saba Mahmoud)، کارولین نوردستروم (Carolyn Nordstrom)، فردریک جرج بیلی (F. G. Bailey)، جرمی بویسوین (Jeremy Boissevain)، آرجون آپادورای، مارک آبلس (Marc)

Abélès)، تد لولین (Ted C. Lewellen)، رابرت کارنیرو (Robert L. Carneiro) جان بورنمن (John Borneman)، جوان وینسنت (Joan Vincent)، پیر بوردیو، امانوئل والرشتاین و ...

- **نظریات مطرح متاخر در انسان‌شناسی سیاسی:** نظریه بازی (game theory)، نظریه مدرنیزاسیون، نظریه وابستگی، نظریه نظام جهانی والرشتاین، نظریات پسا استعماریدر انسان‌شناسی سیاسی، نظریات جهانی شدن در انسان‌شناسی، نظریات انسان‌شناسی دولت و ...
- **مفاهیم و موضوعات پژوهشی در انسان‌شناسی سیاسی:** مفهوم اجتماعات خیالی از نظر بندیکت اندرسون، مفهوم قدرت از نظر فوکو، نزاع‌های قومی معاصر، بنیان‌های قومیتی پدیده صهیونیسم، نسل‌کشی‌ها و پاکسازی‌های قومی معاصر.